

BYRÅDSAVDELING FOR KLIMA, MILJØ OG BYUTVIKLING
Postboks 7700
5020 BERGEN

Uttale - Dokken 2050 Overordnet strategi. Transformasjon av godshavn til bydel

Vi viser til høringsutkast av 07.01.2021 vedrørende Dokken 2050 Overordnet strategi. Bergen Havn er generelt positiv til å bidra til å transformere havneområdet til en ny bydel. Til grunn for dette er det imidlertid noen prinsipielle og viktige forutsetninger som må avklares. Dette høringssvaret vil i all hovedsak fokusere på disse.

Høringsutkast – formål og omfang av transformasjonsområdet

Høringsutkastet omtaler den forestående transformasjonen som en utvikling fra godshavn til fremtidsrettet bydel. Dette er gjennomgående i dokumentet og slås fast allerede i beskrivelsen av formålet med strategiplanen. Transformasjonsområdet strekker seg imidlertid fra Jekteviken i nordøst til Møhlenpriskaien sør for Puddefjordsbroen. Dette er i dag Bergen Havn sitt viktigste havneområde, og omfatter en rekke kaianlegg og fasiliteter til bruk for et vidt spekter av skipsaktivitet. Totalt disponerer Bergen Havn om lag 2,1 km dypvannskaier til denne aktiviteten. I forbindelse med den forestående transformasjonen, er det virksomhetskritisk for Bergen Havn AS, og den omfattende næringsvirksomheten som i dag foregår på området, at disse anleggene erstattes før arealet kan frigis. Når det er sagt, er det selvsagt mulig å videreføre deler av virksomheten i den nye bydelen.

Ny godshavn på Ågotnes vil kunne frigjøre deler av arealet

Bergen Havn har sikret nytt areal til en ny godshavn på Ågotnes, og er i gang med å prosjektere et nytt anlegg som muliggjør frigjøring av de arealer på Dokken som er avsatt til den industrielle godshavnfunksjonen.

Den nye godshavnen har et potensial til om lag 800 - 900 meter dypvannskai inkludert ro-ro rampe og havnekran. Dette vil muliggjøre samtidige anløp for to RO-RO skip og to mellomstore (eventuelt ett stort) containerskip. En slik begrensing medfører at den nye godshavnen må etablere systemer og rutiner for raske og effektive operasjoner for kortest mulig liggetid ved kai. I et slikt driftsmønster er det ikke mulig å avsette kaiplass til annen skipsaktivitet, slik tilfellet er på Dokken i dag.

Dokken / Jekteviken som offentlig havn må videreføres eller erstattes

Havneområdene i Bergen sentrum, med Dokken/Jekteviken som det viktigste, er den eneste offentlige havnen i regionen som tilbyr kaiplass og tjenester til et vidt spekter av skipstyper og maritime næringer. Dette tilbudet er avgjørende å videreføre om regionen fortsatt skal videreføre sin posisjon som en god tilrettelegger for maritime næringer. Selv om dagens

skipsflåte vil gå fra utslipp til nullutslipp, vil den likevel ha behov for service fasiliteter, forsyninger og anløpssteder som muliggjør effektive mannskapsbytter.

Bergen Havn har forståelse for at slik «industripreget» skipsaktivitet ikke passer inn i en ny bydel som skal tilrettelegge for næringsaktivitet som er forenlig med boliger og friarealer for bydelens innbyggere, prioritere gående, syklende og kollektivtrafikken. Et slikt strategisk veivalg medfører at erstatninger for videreføring av et viktig offentlig havnetilbud til en voksende maritim næring må prioriteres.

I høringsutkastet er det vektlagt løsninger som skal tilrettelegge for samlokalisering av Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet. En prioritering som er både riktig og viktig for å sikre at disse viktige fagmiljøene og funksjonene blir værende i byen. De tydelige føringene i høringsutkastet om å prioritere tilgang til kaifronten for allmenheten, og å unngå «industripreget» skipstrafikk, kan være i konflikt med den aktiviteten som vil foregå på disse kaiene. Å bygge nye dypvannskaier eller øremerke verdifulle kaifronter til Havforskningsinstituttets fartøyer vil bli en kostbar løsning. Det er derfor avgjørende at kaifrontene benyttes til inntektbringende anløp i de perioder skipene er på tokt. Dette gjelder også bruk av annen infrastruktur som er nødvendig å etablere, f.eks. anlegg for land- og ladestrøm. Høy utnyttelsesgrad er en forutsetning for en bærekraftig økonomi ved slik kostbare anlegg.

Mulighetsstudium utarbeidet av Bergen Havn

Som et ledd i arbeidet med å frigjøre areal på Dokken til byutvikling, har Bergen Havn utarbeidet et mulighetsstudium for å synliggjøre både behov og løsningsforslag. I dette fremkommer det tre strategier som muliggjør videreføring av Bergen - og bergensregionen – sine sjøfarstradisjoner og som et viktig tyngdepunkt for sjøtransport. Dette er:

1. Bygge ny godshavn på Ågotnes som et godsknutepunkt for sjøtransport i regionen
2. Utvide og utvikle Skolten / Bontelabo som erstatning for frigjorte kaimeter på Dokken
3. Utvide og utvikle fergeterminalen på Jekteviken med bl.a. overbygde oppstillingsplasser for biler og nyttekjøretøyer

Bergen Havn har gjennomført et tydelig taktskifte i arbeidet med å utvikle en mer bærekraftig og miljøvennlig havn. Dette har medført en markant styrking av Bergen Havn sin posisjon i det kommersielle maritime markedet. Vi opplever stor pågang av aktører som ønsker å etablere nye gods- og passasjerlinjer med nullutslipp som målsetning. I tillegg har cruiseindustrien respondert positivt på Bergen Havns fokus på miljø og tiltak for å redusere utslipp.

I det videre arbeidet med planene for den nye bydelen, må det rettes et økt fokus på nødvendige erstatninger for å dekke havnens og sjøtransportens fremtidige behov. Dette vil være en vinn-vinn situasjon, der byen sikres areal til utvikling samtidig som sjøfartstradisjonene styrkes.

Erfaringer fra Trondheim kommune

Trondheim kommune er inne i en tilsvarende prosess der dagens godshavn skal flyttes for å frigjøre areal til en ny bydel. Målene og ambisjonene er helt de samme i Bergen og Trondheim, men prosessen og virkemidlene er ulike. Trondheim kommune har prioritert de formelle avklaringene knyttet til havnevirksomheten som et fundament for utvikling av den nye bydelen. Konkret er det etablert et felles utbyggingselskap Nyhavna Eiendomsutvikling AS eid av Trondheim kommune (67%) og Trondheim Havn (33%). Det er også avklart at Trondheim Havn sine behov for erstatninger skal finansieres gjennom utbytte fra selskapet. Denne løsningen er

ikke i konflikt med kapitalbestemmelsen i den nye havneloven, og gir alle involverte tydelige og forutsigbare rammer å forholde seg til.

Styret Bergen Havn AS

Bergen Havn er, som tidligere nevnt, positiv til å bidra til realisering av den nye bydelen. Styret i Bergen Havn AS forutsetter at kaier og anlegg som frigjøres blir erstattet.

Med hilsen
Bergen Havn AS

-
Johnny Breivik - havnedirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk.